

Universal Declaration of Human Rights - Kasem

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

LOGO BANA TIGISIM NABIINA NYE-LAO WADE

PULIM

De na se we nabiina nyewa de logo bana chega chwonja wade maama kugu zege logo maama wopwolo, de chega de yezura bana ne.

De na se we de na ba tge chega chwonja to mo jaane nikantgo de tigura de popora ko twi nabiina lanya ne, ye nabiina maama yaa lage se wopwolo de yezura yaa taa wora.

De na se we nnono maama taa tei o tete se tigura de popora ye taa wora, fefeo de peenem nywaane, se wade sem ja kuri.

De na se we teene maama taa jege wolim, de ni seem de mimoro.

De na se we "UN Charter" tngo kom paje ko se wade sem nyewa wolim nywaane se baara de kaana taa ye bedwe logo ywonni de wopwolo de yezura nywaane.

De na se we UN Tigisim teene dem maama ke nimoro se chega chwonja wade sem ja kuri nabiina zula de wopwolo nywaane.

De ta na se we ko yaa lamma lanyerane se de ni wade sento kuri se ko ja wopwolo de yezura ko ba logo bana.

De Laam wo se we

"General Assembly" dem pe

Logo Bana Tigisim Wade sem se ko taa ye won-kolo kodoo na wo woli ko ja wopwolo de logo fngem de yezura na wo pa nabiina nyewa taa jege kuri logo bana maama ne to.

Wadaa 1

Ba loge nnona maama se ba taa ye bedwe mo ba nyewa de ba chega seini, ye fefeo teira kotaa. We pe ba swa de boboja mo se ba taa ye nubi daane ye ba jege da nywana.

Wadaa 2

Logo bana tigisim wade sem pe chwonja se nnono maama taa jege chega chwonja na wo pa ba nyewa taa jege zula to. Wade sem ta we ba ba fee nabiinu o chega chwonja ne naa ba cheese o dwi o yetana, o logo lane, o we jnon naa o boboja nywaane. Wade sem ta we ba ba jege se ba taa cheese nnono we o ye baaro naa kaane, kwoo o jejegero naa ba na loge o me to nywaane.

Wade sem ta tage se woli da we popora ba jege se ka taa wora nabiina lanya ne ba teo politiksi naa ko wade naa ko na ye kolo to nywaane. Naa ba pore nnono we o nwonji teo kolo ta na wo vere ko tete to nywaane.

Wadaa 3

Ko ye nnono maama chega chwonja mo se o taa nyewe ye fefeo naa foonee teira.

Wadaa 4

Wadaa kam we nabiin-yeiku naa kabe totona naa kabe pipio daa ye taa wora logo bana ne.

Wadaa 5

Ba ba jege chwonja se ba pa nɔno yaare cham yerane ko na wo manje se nabiinu yaare tei to.

Wadaa 6

Nɔno maama ye nabiinu mo o ze pan o wo me maama logo bana yoba. Logo bana wade sem maama yiga ne, wadaa teira na wo ta we o dae nabiinu.

Wadaa 7

Nabiina maama ye bedwe mo wadaa yiga ne. Wadaa choo nɔno maama mo; ka ba pɔɔre nɔɔna ka yaga. Ka kwoli nabiina maama mo se wolo wolo ye cheese o dwoɲ.

Wadaa 8

Nɔno maama wae o san nɔno o dwoɲ kɔte delo maama wone neneene ko tu na ke o chɔge teo kom wade selo na pa nɔno wom ɲwea ywona to.

Wadaa 9

Ba baa wane ba ja nɔno yɔ yerane ba gare ba ke o peena diga naa ba zeili o o teo ne pa o vo zoora te-gaa ne.

Wadaa 10

Ba na jaane nɔno fee wora se ba di o sareya kɔte ne lanyerane ko man de teo kom wade na tiɲi tei to ba ni o seene o chɔge naa o wo chɔge.

Wadaa 11

1. Ba na jaane nɔno we o chɔge o manje waarem ba na wo di o bora tata ba ba jege chwonja ba te we chɔge fee wora se ba pa ko tu chwonja se o ja lya de sareya tiina se ba woli o se ba di taane dem kɔte ne.

2. Ba baa wane ba ta we nɔno yaa ke o chɔge naa ba ta we o ve se o yaa ke kolo na manje keim chega chwonja ne to, ye ka manja ne wadaa yaa teira ko ɲwaane. Ko kwaga ne tata ba baa wane ba pa nɔno waarem na dage de dwoi waarem delo dwi o deim yaa na wo jwoɲ o na chɔge manja kalo to.

Wadaa 12

Ba ba jege chwonja ba daane nɔno yɔ yerane o bobonja keiri seini, naa o diga tiina, naa o sɔɲ de o pwola totona seini. Ba nam ba jege chwonja ba ke o kekeo kolo na wo chɔge nɔno wom yu to. Wadaa kanto choo nɔno maama mo o kekeo maama seini, ye daanem teira.

Wadaa 13

1. Nɔno maama wae o beiri o bobonja na lage tei ye o zoore o bobonja na lage me maama to, o teo ne.

2. Nɔno maama wae o nwoɲ teo de teo, naa o tete teo ne o beiri o vei teo kodwoɲ ye o jwoora.

Wadaa 14

1. Nɔno wolo maama na ne chem o teo ne, o wane o duri o vo o taa zoore sateene dedwonna ne o wopwolo de yezura ɲwaane.

2. De ko de, o cham dem na dae nenene politiksi laɲa ne ko wo taa chamma se o duri o nwoɲ. O na chɔge teo kom wade ge mo naa o kekeo kom na wo de UN wade sem na mane tei to sateene dedwonna baa se de jwoɲ o mɔle mɔle.

Wadaa 15

1. Nɔno maama jege teo, o na nwoɲ me.

2. Ba baa wane ba zeili nɔno o teo ne, naa ba fee o se o ye leiri teo o boboɲa na lage tei to.

Wadaa 16

1. Baara de kaana na bege ba ti to wae ba di daane ye ba yetana, naa ba na nwoɲ tekolo, naa ba na tɔge Wechoɲa kalo dwi to baa wane ko cheiɲi ba se ba ye di daane ba lɔ sɔɲɔ. Ye ba kadiri seini ba maama ma daane, ba zora de ba ɲwea seini, ye ba wae ba yage daane maɲa de maɲa, ba tete boboɲa na lage tei.

2. Kadiri wio ye baaro de kaane tete yerane na se se ba zo daane, ye ko dae we nɔno mo fee ba to.

3. Sɔɲɔ tiina - baaro de o kaane de o bu - mo ye sayu kugu takeiri wone. Konto ɲwaane tekeiri dem de teo kom maama jege se ba taa ni ba baɲa ne mo, ba taa choo ba wolwanno maama wone.

Wadaa 17

1. Nɔno maama wae o jege o tete nyɔne wonno, naa o de o badwonna wae ba tei wonno daane.

2. Ba baa wane ba vere nɔno wonno naa ba pa se o ye taa lage wonno.

Wadaa 18

Nɔno maama wae o boɲ o na lage tei. O wae o ke o boboɲa keiri, o wae o tɔge Wechwoɲa kalo dwi o na lage to; o nam ta wae o leiri o Wechwoɲa naa o boɲem o yerane naa o de kɔgɔ, ye o bere nɔna Wechwoɲa kam o taane de o totona seini.

Wadaa 19

Nɔno wae o ɲɔne o boboɲa na lage tei. O wae o te kolo maama o na boɲe o yu ne, ye nɔno ba jege chwoɲa se o cheiɲi o ni. O wae o beiri labaare o boboɲa o daare o pae labaare dwi maama labaare tɔnno de walese bam maama wone se de jage jei mamma.

Wadaa 20

1. Nɔno maama wae o tɔge o zoore assemble naa tigusim dwi maama na ye yezura tigusim to.

2. Ba baa wane ba fee nɔno se o zo tigusim delo o na ba lage to.

Wadaa 21

1. Nɔno maama wae o tɔge o di o teo gɔmente paare; o nam ta wae o tɔge o voti o kuri nɔna o ke gɔmente dem wone.

2. Nɔno maama wae o jwoɲ wolim delo o teo gɔmente na jege de woli de nɔnbia maama to, ko ma da ko ma da.

3. Gɔmente maama dam wo taa tɔge de nɔnbia kwora na we tei to mo. Nɔnbia bam kwora kam mo yei ni ka bere nɔnbia bam na wo kuri ba gɔmente dem paare tiina tei to. Kurim dem jege se ko de voti lao naga mo, se nɔno maama voti o boboɲa na laga tei to, ye se ko de voti wadaa kam naga chekke.

Wadaa 22

Nɔɔno maama teo gɔmente jege se de taa choo o ɲwea laɲa ne de de dam, de de naduni dedaane de na jege nimɔɔ tei de sateene dedwonna to se ko pa nɔɔno wom ɲwea ja kuri se o wane o ji nɔɔno lanyerane.

Waada 23

1. Nɔɔno maama wae o ke totonɲ; o wae o kuri o bobonɲ na de totonɲ delo, ye fee wora se totonɲ dem taa jege kuri na pa o ywonni de wopwolo ye o ba lia we ba wo zaɲ ba le o totonɲ dem ne to.

2. Nɔɔno maama ka, ye ko ba chuli o na ye wolo dwi to, jege se o taa jwonɲ ɲweo na mae de o totonɲ dem dam na mae tei to mo.

3. Wolo maama na toɲa ko maɲ se o ɲweo taa ye zegere se ko wane ko ni o tete dedaane o diga tiina lanyerane. Ko ta maɲ se o taa ne fee o totonɲa jei ne.

4. Nɔɔno maama wae o tɔge o zoore totonɲa jei tigusim yalo na wo woli o o totonɲa laɲa seini to.

Wadaa 24

Nɔɔno maama jege chwonɲa se o taa jege sio de sio maɲa, dedaane hawase bagera o na o ke totonɲa jei ne to; ye o ta wae o jwonɲ daa bem wone o jeini sɔɲɔ ne o sia ye ba baa le o ɲweo wone.

Wadaa 25

1. Fee wora se nɔɔno maama taa ɲwe ɲwea na jege kuri ye ka ywoma ka pae o tete de o diga tiina to. Ko maɲe se wodiiɲu, zora jei, assibita na ni yezura seini to dedaane won-telo maama na wo woli pa se ɲwea taa ywoma to taa wora. Fee ta mo wora se wolim taa wora ko pae nɔɔno maama neneene o na ba toɲa, o na weela, naa o na jigi nabwom jaweo ɲwaane, o na ye badeim naa kadeim, o na kwe naa nɔɔno na ye zore tu, o ware se o ni o tete baɲa ne.

2. Fee wora se ba taa fage ba ni niina de bia baɲa ne lanyerane. Bu maama, o jege kwo yoo o ba jege kwo yoo, ko maɲe se ba ni o baɲe ne mo ba woli o se o ke nɔɔno.

Wadaa 26

1. Nɔɔno maama jege choɲa se o ke sikuuli. Sikuuli veiɲa, ko zege prameiri sikuuli ko vo yi Junia Sekondeiri Sikuuli, wo taa ye zeera mo, ye ko ta ye fefeo mo se bu maama vo sikuuli se ko yi konto. Tekenekal Sikuula de totonɲa berem sikuula neneene Koleja de wo taa wora se balo na wo vo da to vo. Univesiti de sikuula kamuna yadwonna de wo taa wora se balo na paase ba teesa lanyerane to vo.

2. Sikuuli veiɲa naa tɔn-yeino ye se ko pa nɔɔno swa mo poore se o wane o lɔre kolo maama na lana ko pa nabiino se ko ja wopwolo de yezura ko ba to. Ko jege se ko ja nimɔɔ de badwonɲo mo ko ba de sateene logo baɲa ne, de nabiina dwi maama de weɲɔɔna dwi maama se ko zeini logo baɲa tigusim totonɲa dwi maama na woli logo maama yezura to.

3. Tiina jege chwonɲa se ba kuri ba na wo taa lage se ba bia zamese tɔɔ sikuuli delo dwi wone to.

Wadaa 27

1. Nɔɔno maama wae o tɔge o ke o nabaara kekeo o na lage tei, de keina yadwonna, de "Science" na jaane wodonno telo maama ko ba nabiina jirim naa wolim ɲwaane to.

2. Nɔɔno maama na popone o tɔɔ o na yei kolo maama logo lam ɲwaane to, fee wora se ba zeini naa ba woli o se o ne ko maana.

Wadaa 28

"United Nations" nia yanto ye se ko pa nabiino maama logo baɲa wolim, de wopwolo de yezura mo.

Wadaa 29

- 1. Nɔɔno maama jege fee totoŋa se o ke o na zoore takeiri delo maama ne to se ko pa se o taa ye nɔɔn-ɲwem se o ɲwea ke ywonni.*
- 2. Nɔɔno fee totoŋa keiri wone o jege se o de wade sem na lage tei to mo. O ba jege se o ke o gaale naa o ke o chɔge badwonna wo. O nam ba jege chwoŋa o ke o chɔge kɔgɔ ywonni de nɔɔno wopwolo, kɔgɔ zula ɲwaane.*
- 3. Nɔɔno maama na tɔge nabiina ɲwea de logo baŋa chega chwoŋa wade sento o jege se o tɔge "United Nations" na lage se ko de tei to mo.*

Wadaa 30

Nɔɔno, naa nɔɔna, naa teo ye zaŋ ba boŋe we ba wo wane ba ke woŋo se ko leiri naa ko chɔge nia yanto ba na tiŋ tɔnɔ konto ne to.
